

เอกสารประกอบการบรรยาย

“แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ”

วันพฤหัสบดีที่ 10 สิงหาคม 2566

เวลา 09.00 – 12.00 น. ผ่านระบบ WEBEX

โดย

นายสุรเชษฐ์ รอดทอง พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

นายวิชัย เทพเทียน พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

เอกสารฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการเสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการที่ดีจากคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ครั้งที่ 4

จัดโดย สำนักงานศาลปกครองสุพรรณบุรี

คำแนะนำ

ของประธานศาลปกครองสูงสุด
ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา
คดีปกครองเกี่ยวกับ
การบริหารงานบุคคล

ข้อ 2 ในคำแนะนำนี้

“คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล” หมายถึง คดีพิพาททางปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 อันเกี่ยวกับการสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อน เงินเดือน การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคดีอื่น ตามประกาศของประธานศาลปกครองสูงสุด

วินัย

คืออะไร ...?

การดำเนินการทางวินัย
ข้าราชการพลเรือนสามัญ
ตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2551

วินัยข้าราชการพลเรือนสามัญ

แยกเป็น

ข้อปฏิบัติ

ข้อห้าม

ที่มาของการดำเนินการทางวินัย

มูลกรณี

1. ร้องเรียน

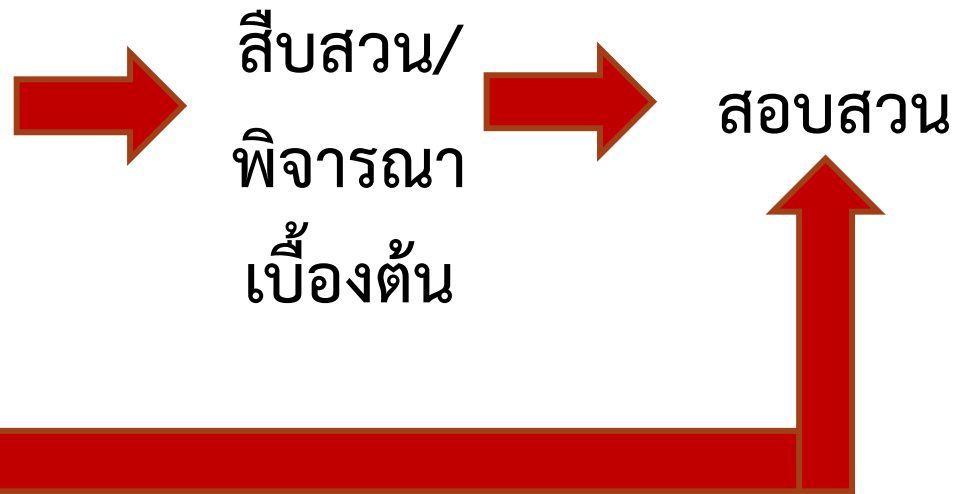
2. ตรวจสอบเอง

3. สื่อมวลชน

4. สตง.

5. ป.ป.ช./ป.ป.ท.

↳ ลงโทษตาม
ฐานความผิดที่ ป.ป.ช./ป.ป.ท. ชี้มูล

มีการกล่าวหา หรือ/ส่งสัย

ให้ผู้บังคับบัญชารายงาน

ไปยังผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ

(มาตรา 90 วรรคหนึ่ง)

ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ (มาตรา 57)

สืบสวน

(มาตรา 91 วรรคหนึ่ง)

เห็นว่ามีมูล

(มาตรา 91 วรรคสอง)

ไม่มีมูล

มีมูล

ยุติเรื่อง

(มาตรา 91 วรรคหนึ่ง)

วินัยไม่ร้ายแรง

(มาตรา 92)

วินัยร้ายแรง

(มาตรา 93)

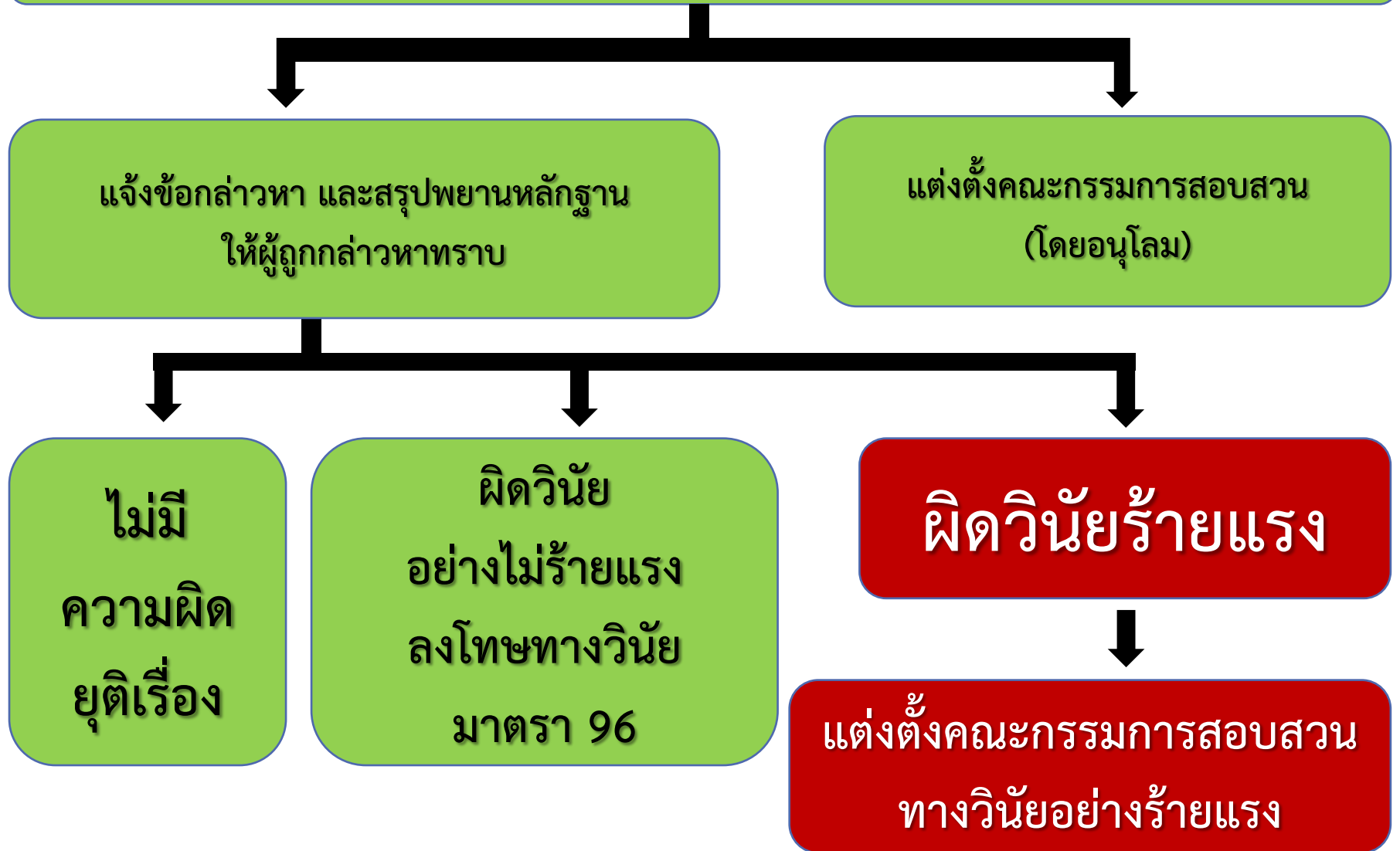
การสืบสวนทางวินัย

หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริง
และหลักฐาน เพื่อจะทราบรายละเอียด
ของเรื่องใด ๆ เพื่อพิจารณาว่า
กรณีนี้มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้ใด
กระทำผิดวินัยหรือไม่

วิธีการสืบสวน (ข้อ 5) กฎ ก.พ. ว่าด้วย การดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2556

- ผบ. มาตรา 54 สืบสวนเอง
- ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา/เจ้าหน้าที่ของรัฐ/สืบสวน
- แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง

การดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มาตรา 92

การดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา 93

ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 57

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ตาม กฎ ก.พ. ว่าด้วย

การดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2556

กระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง

ผบ.มาตรา 57 /
มาตรา 93

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (ดว. 1)

แจ้งคำสั่ง

คกก. สอบสวน

ประชุมวางแนวทาง

รวบรวมพยานหลักฐาน
(ดว. 3 หรือ ดว. 4)

ประชุมพิจารณา

แจ้งข้อกล่าวหาและพยานหลักฐาน

ผู้ถูกกล่าวหาใช้สิทธิ
ชี้แจงข้อกล่าวหาต่อ คกก. สอบสวน

ทำรายงาน
การสอบสวน
(ดว.6)

การส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. พิจารณา

ข้อ	สังกัดของผู้ถูกกล่าวหา	ผู้สั่งแต่งตั้ง กก. สอบสวน	อ.ก.พ.สามัญ
58 (1)	ตำแหน่งตามมาตรา 57 (11) และสังกัดราชการส่วนภูมิภาค	ผู้ว่าราชการจังหวัด	อ.ก.พ. จังหวัด
58 (2)	ตำแหน่งตามมาตรา 57 (6) (9) (10) และสังกัดราชการส่วนภูมิภาค หรือส่วนกลาง	- อธิบดี (ปลัดกระทรวงในฐานะอธิบดี) - หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชา/ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี	อ.พ.ก. กรม
58 (3)	ตำแหน่งตามมาตรา 57 (1) (2) (3) (5) (7) (8) และสังกัดราชการส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลาง	- นายกรัฐมนตรี - ปลัดกระทรวง - หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชา/ ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี	อ.ก.พ. กระทรวง

ส่งไปตามมติของ อ.ก.พ.

ไม่เห็นด้วยคำสั่งลงโทษอุทธรณ์ ก.พ.ค.

สรุปการดำเนินการทางวินัยข้าราชการพลเรือนสามัญ

มีการกล่าวหา/มีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากระทำผิดวินัย (มาตรา 90) ผบ. รายงาน ผบ. ตามมาตรา 57 ทราบโดยเร็ว

ผบ. ตามมาตรา 57 ดำเนินการ/สั่งสืบสวน/พิจารณาเบื้องต้น (มาตรา 91)

มีพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้ว
(มาตรา 91 วรรคสอง)

สืบสวนตามมาตรา 91 วรรคหนึ่ง

ไม่มีมูล

ให้ยุติเรื่อง

มีมูล

ไม่ร้ายแรง (มาตรา 92)

ขัดแจ้ง

ร้ายแรง (มาตรา 93)

ผบ. มาตรา 57 แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ตามกฎหมาย ก.พ. แล้ว รายงานผลและความเห็น
ต่อ ผบ. มาตรา 57 (มาตรา 93)

ผิด

ไม่ผิด

สั่งยุติเรื่อง (มาตรา 92 วรรคสอง)

ผิด

มีเหตุให้ออกจาก
ราชการ ตามมาตรา
110 (7) มาตรา
110 วรรคสอง

ไม่ผิด

สั่งยุติเรื่อง

สั่งลงโทษ
โดยไม่ตั้งกรรมการ
สอบสวนก็ได้
(มาตรา 92)
(มาตรา 96)

ไม่ร้ายแรง ลงโทษ
(มาตรา 96)

ร้ายแรง
(มาตรา 97)

ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด/กรม/กระทรวง (มาตรา 97) แล้วสั่งตามมติ

กระบวนการอุทธรณ์และพิจารณาอุทธรณ์ พ.ร.บ. 2551

อุทธรณ์คำสั่งลงโทษหรือสั่งให้ออก

ผู้พิจารณา คือ ก.พ.ค.

คกก. วินิจฉัยอุทธรณ์

การวินิจฉัยของ ก.พ.ค. (มาตรา 120)

- ❖ ไม่รับอุทธรณ์ ยกอุทธรณ์ มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งลงโทษ
- ❖ เยียวยาความเสียหาย/ให้ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
 - เพิ่มโทษไม่ได้ เว้นแต่ได้รับแจ้งจาก ก.พ.

ระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์

- ❖ 120 วัน
- ❖ ขยายไม่เกิน 2 ครั้ง
ครั้งละไม่เกิน 60 วัน (มาตรา 118)

ผบ. สั่งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ ก.พ.ค. มีคำวินิจฉัย (มาตรา 116)

กรณีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด

ล่วงพ้นระยะเวลา
ฟ้องศาลปกครอง
ชั้นต้น

แนวคำวินิจฉัย
เกี่ยวกับ
วินัยข้าราชการ

1. ความแตกต่างระหว่างความผิดวินัยกับความผิดอาญา

● ในการลงโทษทางวินัยผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนโดยไม่จำเป็นต้องปรากฏพยานหลักฐานชัดเจนปราศจากข้อสงสัยดังเช่นคดีอาญา

ผลของการดำเนินการทางวินัยและทางอาญาจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกันหรือสอดคล้องกัน ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยก็ไม่จำเป็นต้องรอฟังผลคดีอาญาแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 654/2556)

● ไม่จำเป็นต้องยึดถือตามผลคดีอาญา แต่อาจนำผลคดีอาญามาเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานในการพิจารณาลงโทษทางวินัยได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 477/2555)

● กฎหมายไม่ได้ห้ามที่จะรับฟังข้อเท็จจริงอันเป็นที่ยุติแล้วในคดีอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ข้อเท็จจริงในคดีอาญามีความสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในการสอบสวนทางวินัย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 385/2554)

2. การสืบสวนข้อเท็จจริง

 เมื่อหนังสือร้องเรียนมิได้ระบุว่าผู้ใดเป็นผู้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์หรือเป็นผู้นำหนังสือดังกล่าวไปเรียไรเงิน กรณีจึงยังไม่มี การกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำการดังกล่าว การที่ผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง จึงเป็นการดำเนินการ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงว่ามีการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จริงหรือไม่ และผู้ใดเป็นผู้นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปเรียไรเงินเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป

กรณีจึงยังมีใช่เป็นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีหรือบุคคล หนึ่งบุคคลใด ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีได้อยู่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย

คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริงจึงยังมีต้องแจ้งข้อกล่าวหา และส่งสำเนารายละเอียดประกอบข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบ เพื่อให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง แต่อย่างไร

ประกอบกับการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการสอบสวนหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ต่างๆ ที่เห็นว่าจำเป็นและมีความเกี่ยวข้องในเรื่องที่มีการร้องเรียน เพื่อให้ทราบว่าเรื่องดังกล่าวมีมูลหรือไม่ เพียงใด เท่านั้น

และเมื่อเห็นว่า พยานเอกสารและพยานบุคคลที่ได้จากการสอบสวน มีเพียงพอที่จะพิจารณาได้ว่าเรื่องร้องเรียนดังกล่าว มีมูลหรือไม่แล้ว การที่คณะกรรมการสอบสวนรับฟังข้อเท็จจริงโดยมิได้ สอบปากคำพยานบุคคลทุกคนที่ปรากฏชื่อในหนังสือร้องเรียนหรือมิได้นำ ภาพจากกล้องโทรทัศน์วงจรปิดมาเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณา จึงมิได้เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี

ส่วนการยื่นหนังสือร้องเรียนดังกล่าวจะเป็นการกระทำการข่ม ผู้บังคับบัญชาเหนือตนหรือไม่ ก็มิได้มีผลทำให้การดำเนินการทางวินัย แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 332/2559)

3. การฟ้องเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัย และการฟ้องเพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรงเป็นร้ายแรง

กบขบผ.ย4พพ4ผ4ผพทล.99ทบ.19ยอภย.9ทล.14.9ทลพท.9.10พพ94พท.9.10พพ94

❶ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยไม่ร้ายแรง

- ❖ คำสั่งที่ 273/2546 การฟ้องโต้แย้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เป็นเพียงการแสวงหาข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการเตรียมการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง
- ❖ คำสั่งที่ 177/2546 การฟ้องโต้แย้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรง เป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการที่ผู้มีอำนาจจะวินิจฉัย จึงยังไม่เป็น “คำสั่งทางปกครอง”
- ❖ คำสั่งที่ 410/2546 การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นกระบวนการภายในของฝ่ายปกครอง ยังไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวินัยร้ายแรง

- ❖ คำสั่งที่ 310/2545 เหตุแห่งการฟ้องคดีมีพฤติการณ์พอสมควรที่สนับสนุนคำฟ้องว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง อาจจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย เข้าเกณฑ์เป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1)ฯ
- ❖ คำพิพากษาที่ อ.28/2547 นายนนทพล นิ่มสมบุญ ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินฟ้องเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรง ศาลปกครองรับไว้พิจารณา
- ❖ คำสั่งที่ 733/2548 เป็นกระบวนการเสนอเพื่อออกคำสั่ง ไม่เข้าลักษณะเป็นคดีปกครอง ศาลปกครองไม่รับคดีไว้พิจารณา
- ❖ คำสั่งที่ 636/2549 (อบต.เชียงเครือ) เป็นคำสั่งอื่นอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ศาลปกครองรับคดีไว้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้

 การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน
ทางวินัยอย่างร้ายแรง

คำสั่งที่ 221/2546 การฟ้องโต้แย้ง
การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย
อย่างร้ายแรง เป็นเพียงกระบวนการภายในที่ยังไม่มี
ผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

4. การฟ้องเพิกถอนคำสั่งพักราชการหรือคำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

● **คำสั่งที่ 347/2546** คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีสำรองราชการ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เป็นคำสั่งทางปกครอง การฟ้องเพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

● **ข้อสังเกต**

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540) ออกตามความใน พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดว่า การสั่งพักงาน หรือสั่งให้ออกจากงานไว้ก่อน เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 30 วรรคสอง (6) ที่ไม่อยู่ในบังคับว่าเจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

5. องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวน

เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ประกอบด้วย นาย พ. เป็นประธานกรรมการ นาย ม. เป็นกรรมการ และเลขานุการ และพันจ่าโท ค. เป็นผู้ช่วยเลขานุการ จึงมีผู้ทำหน้าที่ กรรมการสอบสวนเพียงสองคน ส่วนพันจ่าโท ค. มีฐานะเป็นเพียง ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งการแต่งตั้งข้าราชการไม่ว่าจะให้ทำหน้าที่เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วย เลขานุการโดยมิได้ระบุให้ เป็นกรรมการสอบสวนด้วย ย่อมทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็น เลขานุการหรือผู้ช่วย เลขานุการไม่มีอำนาจหน้าที่ในอันที่จะทำการ สอบสวนได้ จึงเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 764/2558)

6. การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คดีนี้แม้จะไม่ได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบก็ตาม แต่เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว. 2) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ปราบกฏว่าในแบบ สว. 2 มีข้อความที่ระบุว่าคณะกรรมการสอบสวนได้รับการแต่งตั้งและทำยแบบ สว. 2 มีการลงลายมือชื่อพร้อมชื่อและตำแหน่งของกรรมการสอบสวนทุกคน จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว. 2) ไว้แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 535/2558)

7. การเปลี่ยนตัวคณะกรรมการสอบสวน

 คดีนี้ภายหลังจากที่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีแล้ว นาย ส. ประธานคณะกรรมการสอบสวนตามคำสั่งดังกล่าวได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า นาย บ. และนาย ค. ซึ่งเป็นกรรมการเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา ส่วนนาง ผ. กรรมการอีกคนหนึ่งมีที่ทำงานอยู่ใกล้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งอาจเกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการสอบสวนและอาจทำให้การสอบสวนเสียความยุติธรรม

กรณีดังกล่าว ถือเป็นเหตุอันสมควรหรือจำเป็นที่ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสามารถปรับปรุงคณะกรรมการสอบสวนได้ใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ผู้ฟ้องคดีร้องคัดค้าน

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดีด้วยการเปลี่ยนกรรมการสอบสวนบางคนโดยไม่มีผลกระทบต่อกรรมการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1113/2558)

8. การสอบสวนทางวินัย

 คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ และหากกระทำผิดวินัยสมควรได้รับโทษสถานใด ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงเป็นเพียงความเห็นเบื้องต้น ซึ่งไม่มีผลผูกพันให้ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งหรือปฏิบัติตามความเห็นดังกล่าว

ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาจึงอาจมีความเห็นแตกต่างจากคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้

 ส่วนกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้ส่งสำนวนการสอบสวนทางวินัยไปให้คณะกรรมการกลั่นกรองงานด้านวินัย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการศึกษา หาข้อมูล และกลั่นกรองงานด้านวินัย พิจารณาและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของตน

เป็นเพียงการพิจารณาทบทวนความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก่อนที่ผู้มีอำนาจจะมีคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี มิได้เป็นการสร้างหลักเกณฑ์ที่สูงกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 332/2559)

9. หลักความเป็นกลาง

 เมื่อคำสั่งลงโทษทางวินัยเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ซึ่งการดำเนินการสอบสวนทางวินัยและการแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเป็นการพิจารณา ทางปกครอง โดยที่บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ในการพิจารณาทางปกครองจะต้องมีความเป็นกลาง หากผู้นั้น ไม่มีความเป็นกลางหรือมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณา ไม่เป็นกลางตามมาตรา 13 หรือมาตรา 16 ผู้นั้นไม่อาจ พิจารณาทางปกครองได้

คดีนี้การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี เป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับที่นายอำเภอเคยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และแม้ว่าจะเป็นการดำเนินการตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ 18 (พ.ศ. 2540)ฯ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้เพียงให้แต่งตั้งจากราชการพลเรือน จำนวนอย่างน้อย 3 คน ก็ตาม

แต่ในการสืบสวนข้อเท็จจริงและแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำผิดหรือไม่ อย่างไร **คณะกรรมการทั้งคณะย่อมเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ในขณะที่สืบสวนหาข้อเท็จจริง** จึงอาจทำให้การพิจารณาใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมที่ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยไปแล้วตามผลการสอบสวนข้อเท็จจริง

อีกทั้งกรรมการสอบสวนรายจำเอก บุญช่วย เป็นผู้มีส่วนได้เสีย
ในเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยด้วย
ซึ่งจำเอก บุญช่วย **ยอมรับเห็นได้เองอยู่แล้วว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้าม**
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว แม้จะไม่มีผู้ใดคัดค้าน
และไม่เข้าข้อยกเว้นตามนัยมาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. 2539

เมื่อการพิจารณาทางปกครองในการดำเนินการสอบสวนวินัย
ผู้ฟ้องคดีมีข้อบกพร่องในสาระสำคัญและได้ดำเนินการไป
จนกระทั่งมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งดังกล่าว
จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยที่มาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มิได้ให้อำนาจศาลปกครองที่จะกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

พิพากษาเพิกถอนคำสั่ง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ศาลปกครอง
สูงสุดมีคำพิพากษา โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาตามนัยมาตรา 69 วรรคหนึ่ง (8) ว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจที่จะดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่
อ. 132/2558)

 แม้กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. 2550 จะไม่มีบทบัญญัติห้ามมิให้กรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง แต่มาตรา 3 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บัญญัติว่า วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้ โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

เมื่อคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี 5% เป็นเวลาสองเดือน เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและการดำเนินการสอบสวนวินัย อันเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว จึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง นอกจากจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจกระทำการแล้ว เจ้าหน้าที่นั้นจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง

เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี มีประธานกรรมการสอบสวนวินัยเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่ได้เป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ดังนั้น การที่กรรมการสอบสวนวินัยซึ่งมีจำนวน 5 คน แต่มีกรรมการที่เป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงถึง 4 คน ย่อมคาดหมายได้ว่า ผลการสอบสวนทางวินัยจะไม่แตกต่างจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริง และจากข้อเท็จจริงตามรายงานผลการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนวินัยได้เสนอความเห็นเหมือนกับรายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง

เมื่อการดำเนินการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีโดยกรรมการ
สอบสวนวินัยทั้งสี่คน ถือได้ว่า มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอัน
อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา 16
แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กรรมการ
สอบสวนวินัยทั้งสี่คนจะทำการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีไม่ได้

และในกรณีนี้ ไม่ได้มีความจำเป็นเร่งด่วน หรือหากปล่อยให้
เนิ่นช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ หรือสิทธิของบุคคล
จะเสียหายโดยมิอาจแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่น
ทำแทนได้ตามมาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว จึงเป็น
การดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิพากษากลับ เป็นเพิกถอนคำสั่งพิพาท โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีคำสั่งดังกล่าว คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล โดยให้ผู้มีอำนาจไปดำเนินการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีใหม่ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่กฎหมายหรือระเบียบในเรื่องดังกล่าวกำหนด ทั้งนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. 50/2563)

กรณี ป.ป.ช./ป.ป.ท. ชี้มูลความผิด

ป.ป.ช./ป.ป.ท. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ผบ. ตามมาตรา 57 ต้องลงโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่
ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้ง กกก. สอบสวนวินัยอีก

ผบ. ตามมาตรา 57 มีคำสั่งลงโทษตามมติชี้มูลความผิด
ทางวินัยอย่างร้ายแรงของ ป.ป.ช.

การทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ปลดออก

ไล่ออก

กรณีการทุจริต
ประพฤติมิชอบ

มติ ครม. เมื่อวันที่
27 มี.ค. 2561

ภายใน 7 วัน

ส่วนราชการต้นสังกัดดำเนินการ
ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

รายงานผลต่อ ผบ. ม. 57 และ
นายกรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

พิจารณาดำเนินการทางวินัย
หรือทางอาญาโดยเร็ว

ภายใน 30 วัน

ระยะเวลาสอบสวนทางวินัยเป็นไปตาม
กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย
พ.ศ. 2556 สำหรับระยะเวลา
ตามมติ ครม. เป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัด

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 **มาตรา 101** บัญญัติว่า

ผู้ซึ่งถูกลงโทษตามมาตรา 98 ที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองจะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ถูกลงโทษโดยไม่ต้องอุทธรณ์ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการ บริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้น หรือจะดำเนินการอุทธรณ์ดุลพินิจในการกำหนดโทษของผู้บังคับบัญชา ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกลงโทษนั้นก่อนก็ได้

วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้ฟ้องคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ศาลปกครองแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีสิทธิขอเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีด้วยได้

ถาม - ตอบ